

Andreea DUMITRU

„Nu-mi amintesc”, spuse Julio Cortázar

La începutul lunii decembrie, Teatro de la Abadía a prezentat în România (pentru prima dată în fața unui public străin) spectacolul **Me acordaré de todos vosotros** (*O să-mi amintesc de voi toți*), o producție recentă (mai 2007), semnată de cunoscuta regizoare spaniolă Ana Vallés.

Prestigiul companiei madrilene, înființată în 1995 de actorul și regizorul José Luis Gómez și cooptată, la scurt timp, în Uniunea Teatrelor Europene, a fost confirmat de reprezentațiile susținute la București (pe scena Teatrului „Bulandra”, inițiator al turneului și gazdă, în virtutea parteneriatului UTE) și la Cluj (în cadrul primei ediții a Festivalului „Interferențe”, organizată de Teatrul Maghiar de Stat).

Desfășurat pe covorul de un roșu intens care acoperă scena, spectacolul irumpe literalmente – coridă onirică, du-te-vino hipnotic de personaje, relații și stări, decupat în secvențe tratate disparat, uneori în cheie parodic-burlescă, alteori nostalgic-pasională, înălțuite prin numere de music-hall (excellent dansate și cântate) ori prin imagini construite ca explicite trimiteri la operele artiștilor de care

regizoarea se simte profund atașată (titlul montării putând fi interpretat și ca o aluzie la magica formulă felliniană „amarcord“).

Ceea ce o pasionează pe Ana Vallés pare a fi, în primul rând, deslușirea acelei stări neclare, de confuzie interioară, care precedă actul artistic, magma în care se amestecă impulsuri, frânturi de biografie personală și influențe estetice eteroclite, mai mult sau mai puțin conștientizate de creator, un peisaj în care totul e posibil, dar care nu poate fi descris decât prin apel la logica asociativă familiară suprarealiștilor.

Jocul de-a teatrul e o metaforă potrivită pentru a vorbi despre ceea ce nu are încă, dar reclamă un corp. Actorii simulează starea de eternă repetiție, în care personajele sunt presimțite, tatonate, și, într-un fel, puse la încercare prin imaginarea unor situații neobișnuite. De aceea, chiar atunci când nu se află în „cadru”, interpreții rămân în proximitatea suprafeței de joc, chibițând în așteptarea „intrării”, rătăcind asemenea unor toreadori fără capă, până ce irezistibila forță, pe care aș numi-o pur și simplu poftă de joc, îi atrage irezistibil în lumina reflectoarelor.

„Personajele” se ivesc din zone de inspirație dintre cele mai neașteptate, iar replicile lor poartă diferite semnături (de la Shakespeare la Handke), fapt care explică, poate, de ce identitatea lor nu poate fi decât cel mult aproximată, în funcție de starea sufltească dominantă sau de recuzita predilect întrebuințată de actori. Cel puțin așa sunt consemnate rolurile în caietul de sală: „Bărbatul calm”, „Cel cu înclinație spre dramatism”, „Actorul în criză”, „Bărbatul care mânca doar morcovi”, „Femeia cu marele tutu” sau „Cea îndrăgostită de Marcello” (alt evident rapel fellinian).

Deși fiecare se bucură de momentul său de glorie, personajul central pare să-i revină lui... Julio Cortázar, numele real al unui foarte talentat actor din trupa Teatrului Abadía. El interpretează savuros rolul celui alt Cortázar, marele scriitor argentinian, defunct, dar (încă!) „nemuritor”, grație romanelor și povestirilor sale (ale căror titluri – cum se întâmplă, cu ironie, chiar pe scenă – prea puțini le mai pot cita). Coincidența de nume este inteligent speculată, cu remarcabile efecte comice, și îi permite regizoarei să abordeze într-un mod ludic complexa relație *memorie–identitate*, tema majoră aflată la baza scenariului său.

„Îmi amintesc” – „nu-mi amintesc” sunt atât de frecvent rostite, încât devin leitmotivele acestei montări, binom generator de tensiune dramatică. În fond, după cum declară actorul în travesti, care citește pedant din bestsellerul neurologului Oliver Sacks, *Omul care își confunda soția cu o pălărie*, nu putem cunoaște pe cineva decât întrebându-ne: „Care e povestea lui, povestea lui adevărată, cea mai adâncă?” Fără o astfel de „narațiune interioară continuă”, nimeni nu ar fi în măsură să vorbească despre „identitatea, sinele său.”

În ciuda crâmpeliilor de istorie personală pe care le mai poate salva și a informațiilor extrem de sărace pe care i le mai pot furniza cei din jur (cât de just e – pare să se întrebe Ana Vallés – clișeul că nu murim decât în clipa în care-am dispărut complet din amintirea celorlalți?), Julio Cortázar tot nu va reuși să-și recompună identitatea, adevărata poveste. Și totuși, în mod straniu, în loc să fim cuprinși de amărăciune, constatând că uitarea este cea care ne modelează fără cruțare memoria subiectivă (și colectivă), suntem tentați să proiectăm asupra scenei o privire amuzată, plină de tandrețe.

Prin șarjele de ironie și tușele suprealiste („domnește subtilitatea neglijării la infinit: *ne mai vedem, te caut eu* – formule perfecte pentru un epitafl”, remarcă, făcând pe mortul, Julio Cortázar), creând emoții de bună calitate și bine dozate

(începe, în forță, cu *La vie en rose* și se încheie cu o tușantă versiune *live* a evergreenului *My funny Valentine*), spectacolul Anei Vallés atinge de multe ori acea stare de grație despre care autorul *Șotronului* spunea că trebuie să fie „ca o spinare de pisică sub mângâiere, cu scânteii și o arcuire cadentată”. Dar, mai ales, el pune perfect în valoare această trupă perfect antrenată, cu profiluri expresive și apetit ludic molipsitor, pe care publicul a aplaudat-o la București și a ovaționat-o cu o rară căldură la Cluj.

Teatro de la Abadia – O să-mi amintesc de voi toți. **Regia: Ana Vallés. Decoruri: Baltasar Patiño. Costume: Ana Vallés și Baltasar Patiño. Cu: Julio Cortázar, Mónica Garcia, Carlota Ferrer, David Luque, Lola Manzano, Markos Marin, Maria Miguel, Rafael Rojas, Fernando Soto. Datele reprezentațiilor: 30 noiembrie și 2 decembrie (București), 4 decembrie (Cluj).**

Ruxandra ANTON

Noroi și diamante

Unchiul Vania în montarea lui Andrei Șerban la Cluj este un eveniment teatral cel puțin din două motive: pune într-o lumină nouă patosul eroilor cehovieni, revigorând de la un capăt la altul piesa printr-o lectură totală, până în cea mai adâncă fibră a oricărui înțeles care este legat de ființa umană, lăsând impresia că lucrurile se petrec acum și aici iar toată această stihie a gândirii o toarnă magistral în forme diferite ca spațiu scenic, nu doar originale ci, în primul rând organice, astfel încât ceea ce la alt regizor ar părea doar șocant și atipic, la Andrei Șerban este miraculos. Ce face ca totul să pară un miracol este lucrarea pe actor; aici, Andrei Șerban cred că este un sculptor de suflete, el face mulaje din ființa fiecărui personaj, astfel încât mișcarea și toată dezvăluirea corporală a trăirilor încep să vină de la sine, dacă actorul intră cu toată ființa în acel mulaj. Ca fundal este un spectacol al liniștii și respirației, am putea spune că respirația este muzica lui, unde doar trei melodii argentinieni își croiesc drumul sonor. Despre dragoste se vorbește mult, se scrie mult, dar se trăiește prea puțin, or, Andrei Șerban a mizat nu doar pe trăire, ci și pe momentele de tăcere care sfâșie carnea îndrăgostitului; unul dintre cele mai covârșitoare dintre aceste momente este cel în care candelabruul uriaș coboară cu încetineală deasupra lui Vania așezat pe un scaun lângă samovar, parcă ucis de gânduri negre după încă o respingere a Elenei; dramatismul acestei scene este lucrat din tăcerea lui Vania, coborârea candelabrului și jocul luminilor, gradat difuze până la întuneric. Spectacolul începe ciudat, printr-o inversare a locurilor între actori și spectatori. Niciun decor în sala unde atâtea scaune neocupate îți dau o senzație de gol; doar samovarul pe mijlocul culoarului tronează ca un rege al ceaiului. Marina, servitoarea, așteaptă lângă el sosirea întârziată: Elena Andreevna și Aleksandr Serebriakov, care de când au venit au întors toate obiceiurile casei pe dos. Vania dormitează într-un scaun, doctorul Astrov așteaptă și el undeva mai în